

Briselē, 2025. gada 12. novembrī
(OR. en)

14905/25

**Starpiestāžu lieta:
2022/0299 (NLE)**

**SOC 727
EMPL 485
ECOFIN 1459**

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	SPC svarīgākie vēstījumi par to, kā ES dalībvalstīs tiek īstenots Padomes lēmums par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu – apstiprināšana

---

Pielikumā ir pievienoti Sociālās aizsardzības komitejas svarīgākie vēstījumi par to, kā ES dalībvalstīs tiek īstenots Padomes lēmums par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu; paredzēts, ka Padome (*EPSCO*) dokumentu apstiprinās 2025. gada 1. decembra sanāksmē.

Viss Sociālās aizsardzības komitejas un Eiropas Komisijas kopīgi sagatavotais 2025. gada ziņojums par minimālo ienākumu un valstu analīze ir pieejami attiecīgi dokumentos 14905/25 ADD 1 un 14905/25 ADD 2.

2025. gada ziņojums par minimālo ienākumu

Pārskats par to, kā ES dalībvalstīs tiek īstenots Padomes 2023. gada Ieteikums par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu

Sociālās aizsardzības komitejas un Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta sagatavots kopīgs ziņojums

Svarīgākie vēstījumi

- Dzīves dārdzības krīzes rezultātā nabadzība joprojām sagādā lielas raizes daudziem Eiropas iedzīvotājiem.** Saskaņā ar 2025. gada Eiroparometra datiem 84 % Eiropas iedzīvotāju ir nobažījušies par to, ka viņu valstī pārāk maz cilvēku spēj izrauties no nabadzības ¹. Nabadzība apdraud cilvēka cieņu. Nabadzības novēršana nav tikai ētiska un sociāla nepieciešamība. Atbalstīt sociālo kohēziju ir arī būtiski, lai nodrošinātu uzticēšanos politikajām iestādēm un padarītu mūsu sabiedrību noturīgāku. Tas ir arī gudri no ekonomikas viedokļa, jo prasmīgs un kvalificēts darbaspēks stiprina mūsu konkurētspēju. Turklāt nabadzība rada izmaksas. Piemēram, bērnu sociālekonomiski nelabvēlīgā situācija sabiedrībai ik gadus izmaksā 3,4 % no IKP ².
- Padomes 2023. gada Ieteikums par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu, ir atskaites punkts nabadzības un sociālās atstumtības novēršanai Eiropas Savienībā.** Ar šo ieteikumu dalībvalstis, lai kopīgi veicinātu nabadzības mazināšanos ES, vienojās par kopīgiem svarīgākajiem elementiem sekmīgai politikai attiecībā uz minimālo ienākumu. Tās atkārtoti uzsvēra, kādas priekšrocības ir aktīvas iekļaušanas pieejai, kas apvieno ienākumu atbalstu, iekļaujoša darba tirgus politiku un piekļuvi pakalpojumiem. Turklāt, lai nodrošinātu cilvēka cienīgu dzīvi visos dzīves posmos, tās izvirzīja kopīgu mērķi līdz 2030. gadam pakāpeniski sasniegt adekvāta līmeņa ienākumu atbalstu. Tam būtu jāatbalsta augšupēja sociālā konverģence.

---

¹ Eiroparometra speciālaptauja Nr. 559, *Investing in Fairness* (Ieguldīt taisnīgumā), 2025. gads.

² ESAO, *The economic costs of child socio-economic disadvantage in European OECD countries* (Izmaksas, ko rada bērnu sociālekonomiski nelabvēlīgā situācija Eiropas ESAO valstīs), 2022. gads.

3. **Lai gan vairākas dalībvalstis ir sākušas ieteikumu īstenot un ir panākušas progresu – dažos gadījumos ar Atveseļošanas un noturības mehānisma un Eiropas Sociālā fonda + (ESF+) atbalstu –, šajā posmā ieteikuma noteikumiem pilnībā neatbilst neviena no dalībvalstu minimālā ienākuma shēmām.** Turklāt, lai gan lielākā daļa valsts reformu seko ieteikumā izklāstītajiem norādījumiem, dažos gadījumos dalībvalstis atkāpjas no ieteikuma principiem.
4. **Ieteikumā ir izklāstītas vairākas pieejas adekvātuma nodrošināšanai, tomēr vairumam dalībvalstu ir jāpastiprina centieni, lai attiecībā uz adekvātumu panāktu uzlabojumus.** Viena no ieteikumā izklāstītajām pieejām ir atsaukšanās uz nabadzības riska sliekšni (*AROP*). Tādu personu izmantojamais ienākums, kuras nesastāv laulībā un saņem (vismaz) minimālo ienākumu, 2023. gadā vidēji bija 33,8 % no medianālā izmantojamā ienākuma, savukārt *AROP* sliekšnis bija 60 % no medianālā izmantojamā ienākuma. Attiecībā uz pāriem, kam ir divi bērni, šis skaitlis bija 37,9 % no medianālā izmantojamā ienākuma. Aptuveni ceturtajai daļai dalībvalstu vēl arvien nav skaidras metodoloģijas ienākumu atbalsta līmeņa noteikšanai, un trešā daļa neparedz regulāru atjaunināšanu vai indeksāciju. Lai nodrošinātu adekvātumu, metodoloģijas uzlabošanā un regulārā indeksēšanā vai atjaunināšanā būtu jāpieliek lielākas pūles.
5. **Tā kā aptvēruma nepilnības joprojām pastāv, ir arī būtiski nodrošināt, lai tiem, kam nepieciešama palīdzība, būtu tiesības uz pabalstiem.** Vidēji Eiropas Savienībā 2023. gadā 16,8 % nabadzīgo iedzīvotāju gandrīz nenodarbinātās mājāsaimniecībās nav saņēmuši nekādu sociālo pabalstu. Lai gan atbilstības kritēriji visās dalībvalstīs ir plaši pārredzami, tie jo īpaši atšķiras attiecībā uz dzīvesvietu, vecumu un iztikas līdzekļu un aktīvu pārbaudi. Tas liecina par izteiktu un dažkārt pat pieaugošu neviendabīgumu tādu iedzīvotāju noteikšanā, kuriem vajadzīga palīdzība.

6. **Visās dalībvalstīs ir liels minimālā ienākuma pabalstu neizmantošanas apjoms, kas mazina minimālā ienākuma shēmu efektivitāti.** Tomēr neizmantošanas apjomu kvantificēt ir sarežģīti, jo nav vienotas apstiprinātas pieejas tā aplēšanai. Ļoti maz dalībvalstu veic regulāru neizmantošanas apjoma novērtēšanu. Atkarībā no dalībvalsts aplēses svārstās no 20 % līdz 50 %. Vairākas dalībvalstis īsteno pasākumus, lai vērstos pret dažādajiem neizmantošanu veicinošiem faktoriem, jo īpaši, vienkāršojot un digitalizējot pieteikšanās procedūras, atvieglojot piekļuvi informācijai (tiešsaistē un bezsaistē), visaptverošā informācijas sistēmā apkopojot datus no dažādām iestādēm un uzrunājot potenciālos saņēmējus. Tomēr šīs iniciatīvas ir jāpaplašina, lai visaptverošāk novērstu pabalstu neizmantošanu.
7. **Dalībvalstis turpina pielikt pūles, lai veicinātu iekļaujošus darba tirgus, tostarp pastiprina centienus nodrošināt prasmīgu un kvalificētu darbaspēku, ņemot vērā darbspējas vecuma iedzīvotāju skaita mazināšanos.** Ir ierosinātas reformas, lai panāktu, ka minimālā ienākuma pabalstiem ir lielāka loma, atbalstot saņēmējus piedalīties aktīvas darba tirgus politikas pasākumos (*ALMP*) un aktīvi meklēt darbu. Šajā nolūkā dažas dalībvalstis ir paplašinājušas aktivizācijas pasākumus, vienlaikus aktivizācijas kritērijus padarot stingrākus. Tas būtu jāpapildina ar efektīvākiem *ALMP*, kas vērsti uz minimālā ienākuma saņēmējiem, nodrošinot personalizētu atbalstu un stabilus nodarbinātības rezultātus. Politikas veidotājiem ir svarīgi izprast bezdarbības pamatcēloņus, lai pielāgotu *ALMP* un risinātu neaizsargātās situācijās esošu personu problēmas. Ir rūpīgi jāuzrauga stingrāku aktivizācijas kritēriju ietekme, lai nodrošinātu, ka tie neizraisa nabadzību vai sociālo atstumtību.

8. **Visās dalībvalstīs minimālā ienākuma shēmās ir iestrādāti finansiāli stimuli nodarbinātības veicināšanai, tomēr joprojām ir nepilnības shēmu spējā atbalstīt saņēmēju ienākumus, kad viņi sāk strādāt.** Dažās valstīs darba stundu pieaugums ne vienmēr nozīmē, ka palielinās arī izmantojamā ienākuma apmērs. Turklāt, lai veicinātu iekļaušanu darba tirgū, izšķiroša nozīme ir nefinansiāliem faktoriem, piemēram, vai ir pieejama apmācība darbavietā, un kvalitatīvas darbvietas iespējām. Lai pāreja uz nodarbinātību būtu sekmīga, tiesības uz pabalstiem ir pakāpeniski jāatceļ, kā arī ir jānodrošina gan finansiāli, gan nefinansiāli stimuli.
9. **Vairākas dalībvalstis ir izrādījušas stingru apņemšanos atvieglot piekļuvi atbalsta pakalpojumiem un pamatpakalpojumiem.** Ir apstiprinātas daudzas reformas, taču minimālā ienākuma saņēmējiem dažās valstīs var būt grūti piekļūt noteiktiem pakalpojumiem tādu šķēršļu dēļ kā pieejamība, pieejamība cenas ziņā vai zems darbības spēju līmenis. Joprojām ir būtiskas nepilnības tādās jomās kā piekļuve bērnu aprūpei, veselības aprūpei, mājokļiem un interneta savienojamība. Turklāt daudzās dalībvalstīs nav pakalpojumu kvalitātes standartu.
10. **Sociālās iekļaušanas plānus parasti izstrādā pēc individuālo vajadzību novērtēšanas, lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un aktīvo darba tirgus pakalpojumu atbilstīgu kombināciju.** Aptuveni puse dalībvalstu ir ieviesušas īpašus sociālās iekļaušanas plānus minimālā ienākuma saņēmējiem, taču tikai sešās valstīs – saskaņā ar Padomes ieteikumu – ir tiesību normas, kas paredz šo plānu iesniegšanu trīs mēnešu laikā. Tādu saņēmēju skaits, kuriem attiecīgie plāni tiešām palīdzējuši, joprojām ir salīdzinoši mazs.

11. **Spēcīgām minimālā ienākuma shēmām ir vajadzīgi efektīvi, līdzdalīgi un visaptveroši pārvaldības procesi.** Tām ir vajadzīgas pietiekamas darbības spējas, sadarbība un ieinteresēto personu iesaiste dažādos politikas īstenošanas posmos, kā arī stabilu uzraudzības un novērtēšanas mehānismu izveide. Dalībvalstīm valsts tradīciju dēļ ir atšķirīgas minimālā ienākuma shēmu struktūras. Stabili pārvaldības mehānismi var palīdzēt novērst sadrumstalotību, pārklāšanos un nepilnības, tādējādi nodrošinot, ka neatkarīgi no vispārējās pabalstu sistēmu struktūras tiek efektīvi reaģēts uz visneaizsargātāko personu vajadzībām.
12. **Ņemot vērā šos elementus, Sociālās aizsardzības komiteja (SPC) uzskata, ka būs jāpieliek vēl lielākas pūles, lai novērstu nepilnības, kas konstatētas pirmajā kopīgajā Komisijas un Sociālās aizsardzības komitejas (SPC) ziņojumā par ieteikuma īstenošanu.** Tas sekmēs centienus novērst nabadzību un palīdzēs sasniegt ES mērķi – nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu līdz 2030. gadam samazināt vismaz par 15 miljoniem. Tādējādi tas palīdzēs uzlabot mūsu sabiedrības noturību un mūsu ekonomikas konkurētspēju. Lai šos centienus sekmētu, Komisija un Sociālās aizsardzības komiteja turpinās atbalstīt un uzraudzīt dalībvalstu politiku, jo īpaši, 2028. gadā publicējot jaunu ziņojumu, pastāvīgi uzlabojot minimālo ienākumu salīdzinošās novērtēšanas satvaru un veicinot savstarpēju mācīšanos Sociālās aizsardzības komitejā un tās darba grupās (piemēram, Minimālo ienākumu tīklā, *MINET*). Turklāt gaidāmajā pirmajā ES nabadzības novēršanas stratēģijā tiks ierosinātas konkrētas iniciatīvas ar mērķi atbalstīt atjaunotu apņemšanos cīnīties pret nabadzību Eiropas Savienībā.
-